

Informatienota voor de raad

Datum 15 april 2019

Onderwerp	Artikel 45 vragen VVD Kamerbrief over rapporten taaleis en tegenprestatie CBS
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder K. Sloots

Informant Hennie Duteweert en Henk van der Kolk
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 3254
Email h.van.der.kolk1@zwolle.nl
Bijlagen geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De beantwoording van artikel 45 vragen VVD Kamerbrief over rapporten taaleis en tegenprestatie

Datum 15 april 2019

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De fractie van de VVD heeft op 22 maart 2019 vragen gesteld aan het college naar aanleiding van eerdere beantwoording van vragen en een artikel in de Stentor. In deze informatienota geven wij antwoord op deze vragen.

Vraag 1

Heeft het college kennisgenomen het artikel in de Stentor van 4 maart jongstleden en de Kamerbrief van 18 maart jongstleden?

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Kan het college onderbouwen dat er een goede inschatting is van het taalniveau van de doelgroep waar deze eis voor geldt binnen de Zwolse populatie (inclusief laaggeletterdheid)?

Antwoord

Ja. De taaleis geldt voor burgers die een uitkering Participatiewet ontvangen. In het algemeen wordt bij elke aanvraag voor een uitkering strikt getoetst op inkomen, vermogen, verblijfplaats, verblijfsstatus en directe arbeidsmogelijkheden. Uit oogpunt van handhaving wordt hierop heel gericht voorlichting gegeven bij de Poort, om te voorkomen dat ten onrechte een uitkering wordt aangevraagd. Deze werkwijze bij de Poort blijkt in de praktijk effectief. Van gemiddeld 100 gesprekken voor een uitkering, leiden deze gemiddeld 48 % niet tot een formele aanvraag. Van de gemiddeld 52 % formele aanvragen, is in 2018 81 % toegekend.

Dat past in onze beleidsvisie op handhaving, waarbij we in de eerste plaats inzetten op goede voorlichting “aan de voorkant” bij de Poort. We willen met die voorlichting voorkomen dat ten onrechte een beroep gedaan wordt op gemeenschapsgeld.

Tegen die achtergrond wordt ook bij de Poort vastgesteld of het taalniveau voldoende is. Daarvoor worden meerdere instrumenten ingezet en medewerkers bij de Poort zijn hiervoor speciaal opgeleid en toegerust om deze instrumenten effectief in te zetten. Zo wordt in de eerste plaats de taalmeter ingezet. Ervaring leert dat de inzet van de taalmeter (minder zwaar dan de taaltoets) leidt tot een verwijzing voor taalondersteuning. In 2018 is 132 keer de taalmeter afgenomen. Hiervan hadden 85 inwoners voldoende taalniveau. Ruim 45 inwoners zijn verwezen voor een passend taaltraject.

Indien na toetsing van bewijsstukken en/of het afnemen van de taalmeter het vermoeden blijft dat het taalniveau onvoldoende is, dan wordt de zwaardere taaltoets ingezet. Deze taaltoets voldoet aan de vereisten beschreven in de Participatiewet en geeft aan of het taalniveau wel of niet voldoende is. Indien onvoldoende, dan wordt de kandidaat per beschikking verplicht binnen de wettelijk termijn zijn taalniveau te verbeteren. Ervaring leert dat de zwaardere taaltoets niet vaak hoeft te worden ingezet, omdat voldoende bereikt wordt met het opvragen van bewijsstukken en/of de taalmeter.

Vraag 3

Deelt het college de mening van de fractie van de VVD dat het van groot belang is in te zetten op voldoende taalbeheersing indien dit een remmende factor is bij het meedoen in de samenleving?

Antwoord

Datum 15 april 2019

Ja. De visie van het college is vastgelegd in het meerjarenplan laaggeletterdheid 2018-2022. In een informatienota d.d. 8 januari 2018 is de raad over dit beleid geïnformeerd: "Het beoogd effect van het meerjarenplan laaggeletterdheid is het bevorderen van de (arbeids)participatie en zelfredzaamheid van burgers die nu laaggeletterd zijn. Daarnaast willen we extra inzetten op het voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen en jongeren". Het beheersen van de taal is onderdeel van basisvaardigheden (naast rekenen en internet) en essentieel om naar vermogen mee te kunnen doen in de samenleving. Beheersing van de Nederlandse taal is dan ook een integraal onderdeel van de werkwijze van zowel Tiem als het Sociaal wijkteam. Een van de doelstellingen van beleid is om meer autochtone inwoners (NT1, Nederlands als eerste taal) te bereiken, omdat uit onderzoek blijkt dat laaggeletterdheid vooral in deze groep voorkomt.

Vraag 4

Aan hoeveel bijstandsgerechtigden is sinds het opnemen van de taaleis in de bijstand gevraagd om een bewijs van taalbeheersing te overhandigen? Bij hoeveel van de bijstandsgerechtigden die al voor 1 januari 2016 in de bijstand zitten, zijn opnieuw gesprekken gevoerd, waaronder de inschatting of er een bewijs van taalbeheersing nodig is?

Antwoord Onderdeel van elke aanvraagprocedure is de screening op voldoende taalniveau (zie beantwoording onder 2). Dus bij 100 % van de nieuwe aanvragen wordt conform de wettelijke eisen gecontroleerd. Er vinden echter geen registraties plaats van de bewijsstukken die in het aanvraagproces zijn gevraagd en overhandigd. Er kunnen om die reden geen aantallen worden genoemd. Ook niet met betrekking tot de wet taaleis. Dat is wettelijk ook niet verplicht. Bewijsstukken en screening op taalniveau wordt wel vastgelegd in het persoonlijk dossier.

De tweede vraag gaat over inwoners die al voor 1 januari 2016 uitkering ontvingen. Het gehele bestand is hierop in 2016 gescreend. Deze screening heeft 70 mogelijke kandidaten voor taalondersteuning en/of taaltoets opgeleverd. Al deze kandidaten waren al in beeld bij het sociaal wijkteam in verband met multi-problematiek. Op individueel niveau heeft het sociaal wijkteam voor deze kandidaten een afweging gemaakt of het ondersteuningsplan moet worden aangepast voor een verplicht taaltraject of dat multi-problematiek hiervoor voorlopig nog een contra-indicatie is.

Vraag 5

Hoeveel bijstandsgerechtigden hebben een bewijs van taalbeheersing overhandigd, hoeveel niet nadat het gevraagd is en bij hoeveel bijstandsgerechtigden is actie ondernomen nadat ze die niet konden overhandigen?

Antwoord

Zie beantwoording onder 2 en 4. Taalniveau wordt vastgesteld aan de hand van meerdere aspecten, waaronder bewijsstukken. Dat laatste wordt niet in aantallen geregistreerd, wel vastgelegd in het dossier. Uitvoeringspraktijk leert dat bij 100 % van de aanvragers een bewijsstuk overhandigd, wanneer dat noodzakelijk is voor de wettelijke controle.

In totaal zijn sinds de invoer van de wet taaleis 22 kandidaten voorgedragen voor een taaltoets. Deze taaltoets heeft geleid tot 17 kandidaten die onvoldoende taalniveau hadden.

Vraag 6

Kan het college het aantal keren dat er handhavend is opgetreden en daadwerkelijk een maatregel is opgelegd m.b.t. de taaleis en/of de tegenprestatie in een cijfermatige onderbouwing weergeven? Zoals dat per halfjaarlijkse rapportage richting het Rijk gevraagd wordt.

Datum 15 april 2019

Antwoord

Er zijn in verband met Taaleis en Tegenprestatie geen maatregelen opgelegd, omdat hiervoor geen aanleiding was. De uitvoeringspraktijk leert dat elke burger mee wil werken aan het verbeteren van het taalniveau en het verrichten van een tegenprestatie, wanneer dat wordt vastgelegd in een ondersteuningsplan. Bij tegenprestatie is daar soms wel extra overtuigingskracht voor nodig waarbij wordt gewezen op mogelijke gevolgen. Dat blijkt in de uitvoeringspraktijk voldoende.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris